

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เสนอแนวคิด "พลเมืองอาสา-เงยหน้ารู้หัวนันทันโลก" เพื่อขับเคลื่อนพัฒนานิสิตให้มีจิตอาสาในสังคม

นักวิชาการ.ทักษิณพัฒนานิสิตชู 'พลเมืองอาสา-เงยหน้ารู้หัวนันทันโลก'

กลายเป็นแนวคิดที่กล่าวขวัญกันอย่างมาก หลังจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยทักษิณได้เสนอแนวคิดและการขับเคลื่อนพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีสำนึกความเป็นพลเมืองมีจิตอาสา พัฒนานตนเองและสังคมหรือที่เรียกในสำนวนที่ว่า "พลเมืองอาสา-เงยหน้ารู้หัวนันทันโลก"

ด้วยประสบการณ์การทำงานร่วมกันร่วมมหาวิทยาลัยเมื่อครั้งเป็นนักศึกษา ทั้งในระดับชมรมและเครือข่าย ที่เรียกว่าสหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย (สนท.) และการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมร่วมกับภาคประชาสังคมอย่างต่อเนื่อง ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา รวมไปถึงการเป็นผู้ประสานงานเครือข่ายนักวิชาการ เพื่อสังคมและองค์กรชุมชนภาคใต้

จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ในยุคสมัยที่เทคโนโลยี ได้เข้ามามีบทบาทเปลี่ยนแปลงฐานการดำรงชีวิต การเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน โดยเกือบสิ้นเชิง ผู้คนต่างดิ้นรนชวนขวาย ไขว่คว้า การบริโภคนิยมเพื่อเติมเต็มและตอบสนองของความต้อง ของปัจเจกบุคคลอย่างบ้าคลั่ง ไม่เว้นแต่นิสิตนักศึกษา และเหล่าปัญญาชนในรั้วมหาวิทยาลัย ที่ครั้งหนึ่งเคยมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงสังคมอย่างขนานใหญ่มาแล้ว จะมีวิธีการเครื่องมืออะไรในการขับเคลื่อนเพื่อบรรลุแนวคิดดังกล่าวในช่วงต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์ ได้เผยถึงที่มาของแนวคิดพลเมืองอาสา ว่า "ผู้คนส่วนใหญ่ มักมองปัญหาส่วนร่วมหรือปัญหาสาธารณะว่า ไม่ใช่เรื่องของตน ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว ธุระไม่ใช่ หนึ่งเคย ยอมจำนน และยอมรับกับสภาพที่เกิดขึ้น ไม่ก็เรียกร้องให้ผู้อื่นที่รับผิดชอบเข้ามาแก้ไขปัญหา มากกว่าจะนำตัวเอง

ผศ.ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์

เข้าไปเป็นส่วนหนึ่ง ของการเรียนรู้และแก้ไขปัญหา นั่นๆ"

ผศ.ดร.กล่าวต่อและว่า ดังรายงานวิจัยที่ระบุว่า เมื่อมีปัญหาลังคมส่วนร่วมเกิดขึ้น ผู้คนส่วนใหญ่มากกว่า 70 เปอร์เซ็นต์จึงมักนิ่งเฉย มีเพียง 5 เปอร์เซ็นต์เท่านั้นที่พุ่งกระโจนเข้าไปแบกรับความรับผิดชอบ และคนเหล่านี้ คือผู้ที่มีสำนึกพลเมืองที่แท้จริง เพราะพลเมืองคือผู้ที่มีมือทำ เป็นผลเก่าลังของสังคมและเมือง

ในแง่นี้นิสิตคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ไม่เพียงต้องเป็นพลเมือง 5 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น หากต้องเหนียวแน่นเชิงปริมาณไปยังกลุ่ม เครือข่ายคนหนุ่มสาวใน

มหาวิทยาลัยอีกด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ จะเกิดขึ้นได้ต้องมีการสอดแทรกแนวคิดพลเมืองและจิตอาสาเข้าไป ในกระบวนการเรียนรู้

นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการปฏิบัติการพลเมืองอาสาในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดทำโครงการ 1 หลักสูตร 1 ชุมชนอาสา การฝึกปฏิบัติการร่วมกับภาคีของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อสังคม องค์การนิรโทษกรรมสากล รวมถึงองค์กรประชาชา ประชาสังคมในท้องถิ่น

ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์ ยังกล่าวต่อไปว่า ความเป็นพลเมืองที่มีจิตอาสา จะเกิดขึ้นได้สิ่งสำคัญคือการทำให้เขาและเธอเหล่านั้น "หลุดจากสังคมก้มหน้า" เพราะสังคมใหม่ในโลกเสมือนจริงนั้น ได้สร้างปฏิสัมพันธ์แบบใหม่ ที่นำไปสู่การประกอบสร้างตัวตนและอัตลักษณ์ที่เลื่อนไหล กระจัดกระจายไร้ทิศทาง มากขึ้นทุกวัน

ซึ่งต้องทำให้ นิสิตละลายตัวออกจากโลกเสมือนจริงบ้างในบางเวลา แล้วแสวงหาเรียนรู้โลกจากความเป็นจริง ในสิ่งที่ขึ้นไปของสังคมใกล้ตัวหรือไกลออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงโดยตรง และการได้สนทนากับผู้คนที่ไม่เพียงกระชั้น เข้มต่ออารมณ์ให้เกิดกลายเป็นร่วม (Collective Mind) เท่านั้นแต่ยังเชื่อมโยงไปสู่การปฏิบัติการทางสังคมได้ด้วย

ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์ เล่าว่า "เมื่อครั้งเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเขาตื่นตื่นกับการได้เข้าชมรม ออกค่ายอาสาพัฒนาชุมชนบท เกือบเพื่อนฝูงด้วยการอ่านหนังสือ ถิ่นวรรณกรรมดีๆอดเพื่อฟัง ไม่พลาดอ่านวรรณกรรมดีๆ เข้าร่วมสัมมนา เข้าร่วมเคลื่อนไหวทางสังคมและการเมือง ต้องการ

ออกไปเรียนรู้โลกนอกกะลาห้องเรียนแคบๆเข้าชมรมครั้งแรกรุ่นพี่เปิดหนังสือ Dead Poet society ให้ดู ยังจำตอนที่ครุฑทิงตึงเดินไปยืนบนโต๊ะแล้วพูดว่า เราต้องอะไรในแง่มุมที่แตกต่าง มันคือความเขี้ยววัน ทำท่ายและปลุกพลังชีวิตอย่างร้ายกาจ"

โจทย์สำคัญในประเด็นนี้ ก็คือการกระตุ้น ปลุกเร้าให้นิสิตใคร่ครวญ ขบคิด และตัวเองออกจากกรงก้มหน้า ที่จับจ้องอยู่ประปรายและกดดันคนข้างออกไป ให้เข้าสู่สนามของสังคม เพื่อสบตากับความ เป็นจริงในสิ่งที่ เป็น ซึ่งการสบตาด้วยความมั่นใจ และสิ่งที่ เป็นไม่เพียงแต่แสดงถึงความมั่นใจในตัวเอง การเคารพผู้อื่นแล้ว แต่หากคือการสำแดง ตัวตนและอัตลักษณ์ที่จะนำไปสู่การกำหนดตำแหน่งแห่งที่ และบทบาทที่เหมาะสม หรือต้องปฏิบัติตนอย่างไรในสถานการณ์หนึ่งๆ ซึ่งก็คือการ "รู้หัวนันทัน" นั่นเอง

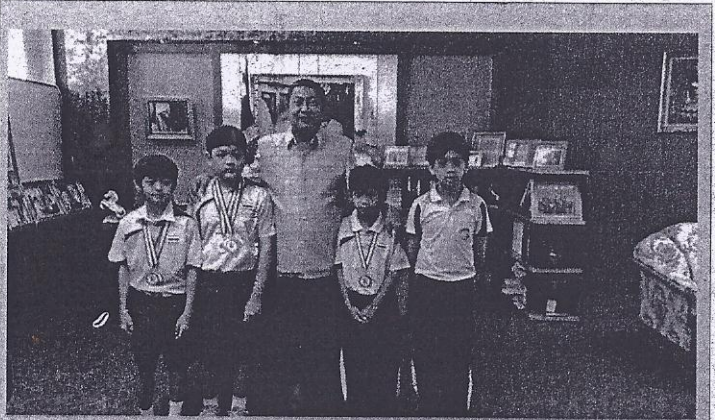
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์ กล่าวว่า "รู้หัวนันทัน" เป็นสำนวนที่ได้มีการพูดถึงกันมาช้านาน แต่เขาเขียนครั้งแรกจากการสนทนา แลกเปลี่ยนกับอาจารย์จรูญ หยุทอง จากสถาบันทักษิณคดีศึกษา ที่เล่าให้ฟังว่า หมายถึงการรู้จักกาลเทศะ การพินิจพิจารณา ขบคิด ใคร่ครวญในสิ่งที่ควรกระทำ ปฏิบัติให้เหมาะสมกับสถานภาพ บทบาท จารีต วิถีของสังคมนั้นๆ

สิ่งเหล่านี้ จึง สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพราะมักเข้ากันว่าเมื่อเข้าสู่สังคมสมัยใหม่ที่เรียกว่าโลกาภิวัตน์ก็ต้องไล่ล่า ไขว่คว้ากระแสอย่างไม่ลดละ ผู้ที่ปฏิเสธก็จะถูกป้ายหัวว่า เป็นพวกล้ำหลัง ไม่พัฒนา เขย เฒ่า เป็นต้น

ดังนั้นจึงต้องสร้างกระบวนการทัศน์กระบวนการนี้ตามและหาคำตอบแบบใหม่ที่มีสติ หนึ่งรู้และยืนอยู่บนฐานที่รู้จักตัวตน อัตลักษณ์และคนอื่นอย่างแข็งแกรงมีคุณค่าเท่าที่ในแง่ของการใช้ปัญญากำหนด รู้จักใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงให้เกิดแก่ตนและสังคม และที่สำคัญคือการไม่ตกเป็น "เหยื่อ"

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์ ย้ำว่าแนวคิดและการขับเคลื่อนเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ต้องใช้ฐานปฏิบัติการและการเรียนรู้ที่ชุมชนท้องถิ่นเป็นสำคัญ เพราะการเริ่มต้นจากจุดเล็กๆในชุมชน จากโลกที่เป็นจริง ใกล้ตัวจะทำให้เขาและเธอเหล่านั้นสั่งสม เติบโต บ่มเพาะจิตวิญญาณเสรีที่เชื่อมั่นในตัวตน คนอื่น กล้าเปลี่ยนแปลง

ดังนั้นการขับเคลื่อนพื้นที่การสนทนา การเรียนรู้ห้องเรียนทางสังคม การใช้สังคมและชุมชนเป็นห้องปฏิบัติการ (Social/Community Laboratory) ร่วมทุกข์สุข รู้ร้อนหนาวไปกับเรื่องราวที่สัมผัสและพบเจอคือหัวใจสำคัญของการขับเคลื่อนแนวคิดดังกล่าว

ชนะเลิศแข่งสแต็คกระดืบโลก เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2557 ที่ห้องทำงานนายกเทศมนตรีเทศบาลนครหาดใหญ่ นื่องานเสด็จการแข่งขัน World sport stacking championship 2014 ที่ประเทศเกาหลี เข้าพบ ดร.ไพโร พัฒน์ นายกเทศมนตรีเทศบาลนครหาดใหญ่นำด้วย นายวิชชุ แฉ่งใจ นางสาว เจริญยาห์ รัตนะ ดช. สกรรจ์ สารเจริญ ดช. กุลพัทธ์ ชูสงค์ ดช. เกษมพัฒน์ อาณัฐพงษ์พันธ์ ดช. ภคพล อารยธนกุล โรงเรียนคุณธรรมวิทยา พร้อมทั้งได้โชว์การเล่นแก้วสแต็คให้ดูด้วย